

РЕЦЕНЗІЯ

доцента кафедри іноземної філології і перекладу
Національного університету біоресурсів і природокористування України,
кандидата педагогічних наук, доцента **СТРІЛЕЦЬ Валентини Василівни**
на дисертацію **ШЕНЬ Ліін** на тему: **«Професійна підготовка перекладачів
у системі вищої освіти Китайської Народної Республіки»,**
подану на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»
галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Актуальність обраної теми. Актуальність і своєчасність проблеми дослідження, обраної Шень Ліін, обумовлена тим, що інтеграція в світовий культурний, освітній і економічний простір вимагає якісної підготовки фахівців, здатних до успішної комунікативної професійної діяльності в рамках світової спільноти. З поширенням міжнародних ділових зв'язків України зростає потреба у висококваліфікованих перекладачах. У зв'язку з цим загострюється питання підготовки таких фахівців, які здатні були б забезпечити означені потреби. Надзвичайно важливим є при цьому вивчення досвіду інших країн, зокрема, тих, де ситуація щодо підготовки перекладачів у закладах вищої освіти є ще недостатньо дослідженою. Саме тому тема дисертаційного дослідження Шень Ліін «Професійна підготовка перекладачів у системі вищої освіти Китайської Народної Республіки» є важливою, своєчасною і актуальною.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Оцінюючи наукові результати, отримані Шень Ліін у процесі проведення дослідження, варто відзначити, насамперед, наукову новизну дисертації. Її авторка вперше визначила особливості професійної підготовки перекладачів в університетах Китайської Народної Республіки, до яких віднесено: складання студентами кваліфікаційних тестів (ТЕМ-4, ТЕМ-8, PGG, PGN тощо); різноманітність моделей навчання – «2+2», «3+1», «4+0»; триместрова система і наявність у деяких університетах літнього семестру; гармонійне поєднання традицій і сучасних реалій; суттєвий вплив культурологічного аспекту на зміст підготовки перекладачів.

Ґрунтовний аналіз програм підготовки перекладачів у китайських університетах, зокрема, змістових аспектів з акцентом на мовному і перекладацькому компонентах, дав авторці дослідження змогу виявити, що вони містять певний потенціал, який можна використати в освітньому процесі українських закладів вищої освіти.

Важливим доробком дисертантки вважаємо рекомендації щодо доцільності використання позитивного досвіду китайських університетів у процесі професійної підготовки перекладачів в Україні, якими здобувачка вважає, зокрема, регламентування обсягу вокабуляру для оволодіння студентами у межах різних програм навчання, запровадження обов'язкового єдиного тестування з іноземної мови, урізноманітнення

моделей навчання в аспекті комбінування підготовки у вітчизняному й зарубіжному університетах.

Про вагомість наукових положень і висновків проведеного дослідження свідчить апробація основних результатів на міжнародних конференціях, зокрема: III International Interdisciplinary Conference «Language, Business and Law, Intercultural Communication: Challenges of Today» (LBLIC 2022) (Київ, 2022); III International Interdisciplinary Conference «Languages for Specific Purposes and Ways of Instruction and Acquisition: Innovative Approach» (LSP 2022) (Київ, 2022); «Роль і значення людини в трансформації соціальних практик: минуле і сучасність» (Київ, 2022).

Аналіз структури і змісту роботи. Дисертація логічно структурована, містить аргументовані висновки і методичні матеріали, які можуть бути використані викладачами в освітньому процесі та науковій діяльності, для розроблення навчальних посібників, а також для вдосконалення робочих програм низки дисциплін, зокрема, таких як «Практичний курс іноземної мови», «Практика письмового перекладу», «Практика усного перекладу».

Аналіз змісту дисертації дозволяє стверджувати, що авторка опрацювала значний обсяг наукової літератури, переважно зарубіжної, з педагогіки, філософії, психології, а також праці з різних питань професійної підготовки майбутніх перекладачів.

Заслуговеє на увагу представлений у дисертації розгляд бакалаврських і магістерських програм з визначенням відповідного для них співвідношення теоретичних і практичних занять, а також детальне окреслення змісту дисциплін, структурованих за етапами навчання в бакалавраті (базовий етап – перший і другий роки навчання й етап професійної освіти – третій та четвертий роки).

Цінним є ретельний аналіз різних моделей навчання майбутніх перекладачів у китайській системі вищої освіти, а саме: модель проєктно-інтегрованого навчання студентів, модель навчання шляхом стажування, модель навчання у форматі семінару, модель навчання за типом китайсько-іноземного співробітництва.

Цікавим є також досвід переходу багатьох університетів Китаю на триместрову систему (зимовий семестр, осінній семестр, літня школа), що сприяє більшій гнучкості щодо розроблення навчальних планів і вибору студентами дисциплін вибіркового блоку.

Загалом у дисертації вирішено коло взаємопов'язаних завдань, з огляду на які можна стверджувати про досягнення поставленої мети дослідження.

Повнота викладених матеріалів досліджень в опублікованих працях. Результати дисертаційного дослідження достатньою мірою висвітлено в наукових публікаціях авторки. Зокрема, за темою дисертації опубліковано 8 наукових праць, з яких 3 статті у періодичних наукових виданнях, включених до категорії «А» Переліку наукових фахових видань України та/або у закордонних виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus та/або Web of Science

Core Collection, стаття у науковому виданні, включеному до Переліку наукових фахових видань України, 4 тези наукових доповідей.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. За результатами рецензування дисертації порушення академічної доброчесності не виявлено. Авторка використовувала посилання на матеріали, які були використані в дослідженні.

Зауваження та питання для дискусійного обговорення. Водночас, оцінюючи в цілому наукові здобутки дисертантки позитивно, вважаємо за доцільне висловити певні зауваження і побажання:

1. Відзначаючи досить велику кількість опрацьованих дисертанткою джерел, вважаємо, що їх перелік можна було б розширити за рахунок праць європейських і українських науковців. Безперечно, цінними є дані напрацювань китайських учених, але доповнення їх було б цілком доречним.

2. Авторка зазначає, що підготовка перекладачів у китайських університетах здійснюється згідно зі стандартами СТА (Competences of translator and interpreter). Однак, на наш погляд, варто було б більше уваги приділити також стандартам щодо мовної освіти.

3. На наш погляд, дисертантці краще було б сконцентруватися на одному ступені освіти – або ж бакалаврському, або ж магістерському, хоч представлена нею послідовність підготовки майбутніх перекладачів у бакалавраті й потім у магістратурі заслуговує на схвалення.

4. Характеристика особливостей підготовки майбутніх перекладачів тільки виграла б, якби здобувачка більш чітко розмежувала підготовку до письмового і усного перекладу, про поділ якої вона вказує у своїй дисертації.

Проте висловлені зауваження не впливають на високий науковий рівень, новизну та достовірність результатів дисертації Шень Ліін.

Загальний висновок. Отже, вважаємо, що дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 261 від 23 березня 2016 року (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 283 від 03 квітня 2019 року, № 502 від 19 травня 2023 року та № 507 від 03 травня 2024 року), наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31 травня 2019 року) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів

України № 341 від 21 березня 2022 року, № 502 від 19 травня 2023 року та № 507 від 03 травня 2024 року), а її авторка Шень Ліін заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Рецензент доцент кафедри іноземної філології і перекладу Національного університету біоресурсів і природокористування України, кандидат педагогічних наук, доцент Валентина СТІЛЕЦЬ